

235. J. I. Kraszewski do Wł. Mickiewicza 3 VII 1884 Rkp. BJ 13134 k. 69-70.

[Tłumaczenie:]

[k. 69r]

3 lipca 1884

Magdeburg

Mój drogi Panie Władysławie,

Jeszcze byłem w Dreźnie, gdy pewien paryski wydawca, niejaki pan Hinrichsen¹ (rue des Saints-Pères) zwrócił się do mnie, prosząc o zgodę na francuskie tłumaczenie tej nieszczęsnej powieści², która później pojawiła się na moim procesie³.

Ponieważ niemieckie gazety już opublikowały wybrane wycinki – celowo, by mi zaszkodzić – które rzuciły nieprawdziwe światło na mnie oraz na dzieło, o którym mowa, bardzo chętnie udzieliłem zgody, a on powiadomił mnie, że Pan ma podjąć się tłumaczenia.

Tym bardziej obecnie [k. 69v] zależy mi na tej publikacji, że wybór fragmentów został dokonany w sposób tendencyjny i że dla każdego inteligentnego oraz bezstronnego człowieka lektura książki będzie stanowiła moje usprawiedliwienie. Dokonano cięć, określonego wyboru, przeinaczono. Nic łatwiejszego niż skazać człowieka przy pomocy fragmentów wybranych specjalnie w tym celu.

Inny wydawca (redaktor „Le Temps”⁴) później poprosił mnie w Magdeburgu o taką samą zgodę; odpowiedziałem, że nie mogę już tym dysponować.

Chciałbym zatem wiedzieć, czy już Pan zaczął tłumaczenie⁵ i kiedy dzieło się ukaże. Wtedy [k. 70v] ludzie zobaczą, jak fałszywe wyobrażenie wyrobiono sobie o moich poglądach etc. etc. Proszę być tak dobrym i napisać do mnie dwa słówka. (Proszę pisać po francusku, ponieważ korespondencja w każdym razie musi być kontrolowana i chcę, żeby można było ją kontrolować).

---

¹ Firma W. Hinrichsen – paryska firma wydawniczo-księgarska, Hinrichsen wszedł w spółkę z Louisem Westhausser i firma zmieniła nazwę na Hinrichsen et Cie, a od 1885 r. Westhausser działał tylko pod własnym nazwiskiem przynajmniej do 1888 r.

² J. I. Kraszewski, *Bez serca. Obrazy naszych czasów*, w odcinkach w „Kurierze Warszawskim”, 1882, nr 198 – 1883, nr 14; osobno: Warszawa 1884. Powieść była pisana dla wiedeńskiej „Neue Freise Presse” i publikowana w tym czasopiśmie w odcinkach w latach 1882-1883.

³ Proces o szpiegostwo – zob. list nr 230.

⁴ „Le Temps” – dziennik paryski założony w 1861 r.

⁵ J. I. Kraszewski, *Sans cœur. Roman*, t. 1, traduit du polonais par Ladislas Mickiewicz, avec une préface de Louis Ulbach, Louis Westhauser, Paris 1886.

Nie pisałem do Pana wcześniej, wiedząc, że jest Pan w Krakowie w sprawie pomnika⁶ i przeniesienia doczesnych szczątków Pańskiego ojca do Krakowa⁷. Mój Boże, jakże długo podejmują jakąkolwiek decyzję! Ściskam Pańską dłoń i polecam się Pańskiej dobrej przyjaźni.

Szczerze Panu oddany,

Dr Józef Ignacy Kraszewski

P.S. Jeśli to możliwe, proszę tłumaczyć, niczego nie obcinając – i bardzo dokładnie. Jest to mój jedyny warunek *sine qua non*⁸.

---

⁶ Pomnik Adama Mickiewicza w Krakowie – zob. list nr 204.

⁷ Sprowadzenie prochów Adama Mickiewicza do Krakowa – zob. list nr 205.

⁸ Warunek nieodzowny (łac.).